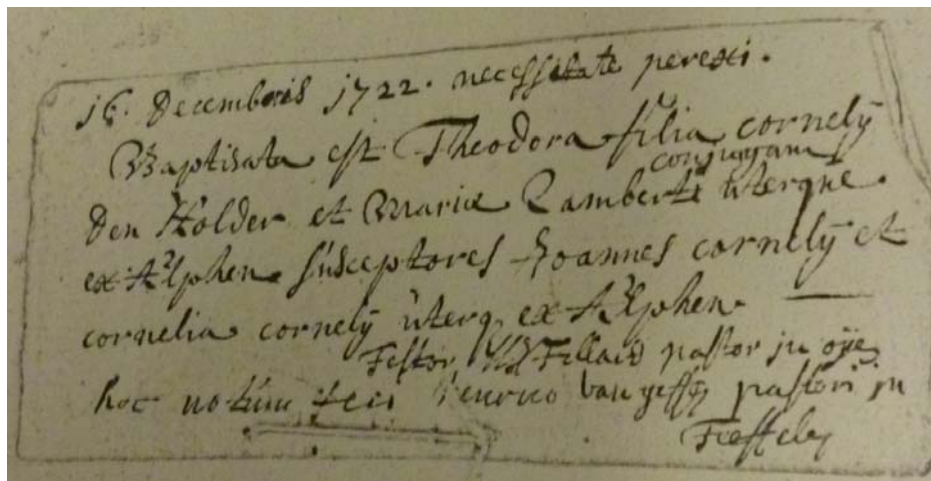

Kerkelijke feesten: het doopsel

We kunnen in oude boeken de doopgegevens van Alphenaren terugvinden van wel 300 jaar geleden. De Burgerlijke Stand van de Gemeente kwam pas 100 jaar later, in 1811. De informatie over de dopeling, de ouders en de getuigen zijn in het Latijn, de taal van de kerk, opgeschreven. Het is afhankelijk van het handschrift van de pastoor of alles goed te ontcijferen is.

De kerkelijke doop- trouw en begraafboeken zijn bij de invoering van de Burgerlijke Stand overgedragen aan de burgerlijke overheid. Ze dienden als voorlopers. Ze worden nu ook bewaard in het Rijksarchief. Vanaf het midden van de 16^e eeuw was er kerkelijk al besloten om doop- en trouwgegevens vast te leggen, maar pas in de 17^e eeuw werd dit op grote schaal uitgevoerd. Helaas zijn later verschillende doopboeken verloren geraakt, door brand of watersnood.

De oudste doop van een persoon in Alphen, waarvan de registratie bewaard is, betreft Theodora den Holder (16 december 1722).

Het was vroeger gebruikelijk dat kinderen op de dag van de geboorte meteen werden gedoopt. Tot 1800 kon dat niet in de kerk in Alphen, omdat de protestanten die in gebruik hadden. Ook tijdens watersnoden zijn er natuurlijk kinderen uit Alphen in een andere plaats gedoopt.

Tussen 1734 en 1754 is er door een missionaris te Dreumel ook een speciaal doopboek bijgehouden van Moordhuizen.

Kopieën uit deze doopboeken zullen te zien zijn op onze tentoonstelling over de kerkelijke feesten.

In latere jaren werd de doop een plechtigheid in de kerk, waarbij Peter en Meter aanwezig waren. Kinderen ontvingen een doopkaars en speciale geschenken. Er waren prachtige doopjurkjes. De laatste jaren zijn de doopplechtigheden maar sporadisch meer in onze kerk te beleven. De geboortekaartjes zijn wel in gebruik geraakt en gebleven. WHAM heeft hiervan ook een grote collectie waarvan we er verschillende zullen tentoonstellen.

De dokter voor 1800

In het 2^e nummer van het contactblad van Tweestromenland (mei 1965) staat op blz 5-12 een artikel van Huub van Heiningen over De Dokter en de Pastoor.

“Ten tijde van de republiek en ook nog in de z.g. Bataafse tijd was het Ambtsbestuur van Maas en Waal ook belast met wat we nu de gezondheidszorg zouden noemen. Veel omvatte deze taak niet. De zieken van deze streek zullen wel eens hun toevlucht gezocht hebben bij de doctoren in Nijmegen en elders, doch waarschijnlijk meer nog vertrouwd hebben op de kennis en behendigheid van rondreizende en ook wel gevestigde kwakzalvers. Toezicht daarop was er nauwelijks”.

Maar in 1779 veranderde dat. Toen werd er door het Ambtsbestuur een chirurgijn voor heel Maas en Waal aangesteld. Hij was verplicht armen gratis te helpen. De man was van huis uit Rooms, maar voor zijn functie was het nodig dat hij hervormd was en rond 1780 ging hij over naar de protestantse kerk. De katholieke boeren boycotten hem daarna, zodat deze chirurgijn aan het Ambtsbestuur moet vragen om hem en zijn gezin te onderhouden. Nadat de Fransen in ons land kwamen werd hij weer katholiek.

Ondertussen had zich ook nog een andere dokter gevestigd in Druten.

Na 1795 is er geen geld meer om de zogenaamde armendokter te betalen.

19 juli 1800 schrijft dokter H. v.d. Heuvel een brief waarin hij zich beklagt over de Appelternse pastoor Huygens. (Pastor Joes Huygens, capucijn, is in Appeltern pastoor van 1799 tot 1802).

“zeederd lange zig heeft beezig gehouden, met op de meeste Dorpen de geneeskunde te exerceeren aan veele personen, bij verdere persuasie medicijnen geevende tot herstel hunner gebreken dat hij zelfs chirurgicalie bij de hand neemt.”

Personen zouden daardoor ongeneesbaar geworden zijn. Soms zijn er op een dag 70 patiënten geweest, waarvan er geen een genezen is. Door zijn praktijk als wonderdoener heeft de dokter geen bestaan meer.

De pastoor geeft toe dat hij dagelijks door ongelukkige, elendige en kweelende personen is "overvallen". Hij bestrijdt dat er mensen door zijn handelen ongeneesbaar zijn geworden en vraagt de namen te noemen van de 70 personen die niet genezen zijn. Hij geeft zich niet uit voor medicinae doctor en handelt enkel uit menslievendheid.

Als bijlage stuurt hij zeven brieven mee, o.a. uit Horssen en Altforst. In deze brieven wordt genoemd dat deze mensen eerst hebben bezocht de doktoren: den Bul te Nijmegen, Michiel Meegens aan de Schaykse Hoek, De Heij te Megen, Wed van de Leygraav te Uden, doctor Verhaagen te Meegen.

Het ambtsbestuur besluit dat niet bewezen is dat medicijnen of andere chirurgie medicamenten aan zieken zijn gegeven en disponeert de zaak.

Zoekplaatje Bruiloft

Ook het zoekplaatje van deze maand past bij de tentoonstelling over feestelijkheden vanuit de kerk, die we op 16 oktober a.s. organiseren in de Edohof. We vonden deze foto in de mappen van Cornelis uit de periode 1964-1977.

We herkennen alleen pastoor de Bresser op deze foto. Wie kan ons vertellen wie er verder nog op de foto staan? Ook als u zelf nog mooie foto's over dit onderwerp heeft en wij mogen deze kopiëren dan horen wij graag van u.

Oplossing zoekplaatje Plechtige communie

Voor een keertje hebben we de foto van het vorige zoekplaatje weer bij de oplossing staan. Deze oplossing kregen we van Joke Kuijpers. Zij wist zich ook de datum waarop de foto genomen is nog te herinneren: 14 maart 1948.

Links onbekend. Daarnaast op de voorgrond; Claartje (Smits) Derks, rechts erboven Sjaan (van Han) van Zwolgen, vóór Joke Kuijpers, achter Marietje (van Hent) van Ooij; vóór Cor (van Kruisbergen) van Uden, achter Bets (van Venrooij) Stensen; vóór Nellie (Lagarde) van Uden. Iets verder vóór met hoed Jo (Strik) van Avezaath en daarachter met hoed Riek (de Jong) Verhoeven.

Verderop tweede van de jongens: Piet Huijbers, daarachter met donkere haren: Guus (van Piet) van Geffen

In deze klas zaten ook: José (van meester) Sas; Albert Engelbart; Gerrit (van Martien) van Rossum; Cor Engelbart.

Bij de zoekplaatjes op onze website is de foto in groter formaat te bekijken.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Edohof
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Ben van Dijk
Adrie van Hoogstraten
Johan de Jong

tel. 56 1942
tel. 56 2425
tel. 56 1557

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com